

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми **«Лінгвостилістичні особливості англomовних коміксів Marvel»**

Виконав: студент 2 курсу, групи Ang1-M23
спеціальності 014 Середня освіта
Савич Тарас Яношович

Керівник: Мельник І. В.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови

Кам'янець-Подільський — 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	5
1.1. Особливості креолізованого тексту	5
1.2. Комікс як інтеграція тексту та візуальних елементів.....	22
1.3. Вербальні та невербальні компоненти англомовних коміксів	35
1.4. Загальна характеристика коміксів Marvel: структура, стиль та особливості.....	43
Висновки до розділу 1	48
РОЗДІЛ 2. МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ КОМІКСІВ MARVEL	51
2.1. Лексичні особливості коміксів MARVEL.....	51
2.2. Стилiстичні особливості коміксів	57
2.3. Синтаксичні особливості коміксів	68
Висновки до розділу 2	74
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
ДОДАТКИ	85

ВСТУП

Комікси є важливим елементом сучасної культури, об'єднуючи мистецтво, літературу та розваги. Одним із найвпливовіших представників цього жанру є Marvel Comics — видавництво, що стало символом яскравих персонажів, захоплюючих сюжетів та унікального стилю. Англomовні комікси Marvel вирізняються не лише динамічними ілюстраціями, але й мовною своєрідністю, яка робить їх особливо привабливими для читачів у всьому світі.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням популярності коміксів як медіа, що інтегрує елементи різних культур та мов. Особливості мовного оформлення, такі як характерні діалоги, унікальні мовні засоби та стилістичні прийоми, значною мірою сприяють створенню образів персонажів, розвитку сюжету та формуванню емоційного впливу на читача. Вивчення лінгвостилістичних аспектів англomовних коміксів Marvel дозволяє не лише розкрити їхню культурну та лінгвістичну цінність, але й зрозуміти механізми взаємодії тексту та зображення у цьому жанрі.

У дослідженні ми розглянемо різноманітні аспекти мовних особливостей англomовних коміксів Marvel, включаючи їх роль у створенні персонажів, передачі емоцій та вираження стилістичних особливостей. Крім того, розуміння впливу цих мовних характеристик на аудиторію та культурний контекст, дозволяє краще зрозуміти значення та важливість мови в коміксах Marvel для сучасного світу.

Об'єктом дослідження є англomовні комікси Marvel як явище сучасної популярної культури, **предметом дослідження** — лінгвостилістичні особливості англomовних коміксів Marvel.

Мета дослідження — визначити лінгвостилістичні особливості англomовних коміксів Marvel.

Завдання дослідження:

- визначити особливості креалізованого тексту;
- дослідити загальну характеристику коміксів;

- проаналізувати вербальні та невербальні компоненти англомовних коміксів;
- виокремити лексичні особливості коміксів;
- проаналізувати стилістичні особливості коміксів;
- визначити синтаксичні особливості коміксів.

Методи дослідження: метод теоретичного аналізу, метод синтезу, описовий метод, лінгвостилістичний аналіз.

Матеріалом дослідження є Текстовий матеріал англомовних коміксів Marvel, відібрані методом суцільної вибірки.

Практичне значення роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані при підготовці теоретичних та практичних занять з лексикології та стилістики англійської мови. Крім того, робота може бути використана в якості джерела додаткової інформації для досліджень з суміжних тем.

Апробація результатів роботи здійснена на VII Всеукраїнської науковій інтернет-конференції “Текст і дискурс: когнітивно-комунікативні перспективи» (20-21 лютого 2024 року). Основні положення й результати дослідження висвітлено у публікації «Специфіка перекладу гумору в англомовних мультфільмах».

<http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7875/Tekst-i-dyskurs-kohnityvno-komunikatyvni-perspektyvy-2024.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

ВИСНОВКИ

Креолізований текст – це текст, який поєднує в собі вербальні (словесні) та невербальні (зображальні) компоненти для створення єдиного семантичного цілого. Іншими словами, він складається як із текстових елементів, так і з візуальних елементів, які взаємодіють між собою для передачі інформації або створення певного емоційного або естетичного ефекту.

Зображення, графічні елементи або ілюстрації доповнюють текст, допомагаючи глибше передати сенс або підсилити вплив повідомлення. Такий текст складається з кількох кодів – вербального (мовного) та візуального (образного). Це може бути поєднання письмових елементів з графікою, фотографіями, емодзі тощо. Вербальні та невербальні частини не просто співіснують, а взаємодіють, утворюючи єдине змістове ціле. Відсутність однієї з частин може призвести до втрати частини сенсу або до неправильного тлумачення. Дослідження показують, що паралінгвістичні засоби, такі як розрядка та шрифт, можуть значно впливати на сприйняття тексту, додаючи йому семантичні та експресивні відтінки. У контексті креолізованих текстів, вербальна та невербальна частини можуть мати різний ступінь автономії, що впливає на співвідношення між ними та сприйняттям тексту отримувачем.

Комікс – це жанр графічної наративної творчості, що поєднує мистецтво та слово, формуючи історію за допомогою послідовності малюнків та коротких текстів. Вербальна частина коміксу включає текст, який може бути мовою автора, діалогами персонажів, заголовками та іншими текстовими елементами. Невербальна складова складається з графічної частини, яка включає послідовність малюнків, і параграфіки, що передає додаткову інформацію та створює емоційну сприйнятливність коміксу. Взаємодія цих компонентів забезпечує цілісність та пов'язаність коміксу, а також його комунікативний ефект.

Комікси є складними творами, які поєднують у собі літературні та візуальні елементи, розміщені у хронологічному порядку з метою передачі

змісту. Існує різноманітність коміксів за формою, розміром, жанром, стилем та іншими характеристиками, такими як традиційні комікси, стріпи, графічні новели, веб-комікси, манга та інші. Комікси мають свою власну термінологію в різних країнах, що відображає різноманітність та унікальність цього жанру в різних культурах.

Проте саме комікси Marvel є унікальним явищем у сучасній культурі, яке поєднує в собі яскравий візуальний стиль, продуману структуру та глибокі, багатогранні історії. Починаючи з 1960-х років, Marvel вдалося створити цілий всесвіт персонажів, сюжетів і подій, що захоплюють мільйони читачів у всьому світі. Їхні роботи вирізняються динамічністю, яскравим візуальним оформленням, а також тематичною різноманітністю, яка охоплює як розважальні, так і серйозні соціальні та філософські аспекти.

Ключовими елементами коміксів Marvel є продумана структура, яка забезпечує послідовність і взаємозв'язок історій; стиль, що включає яскраву палітру, динамічну композицію та експресивні художні прийоми; і особливості, які роблять їхню продукцію впізнаваною. Персонажі Marvel є не лише супергероями з надзвичайними здібностями, а й людьми зі складними характерами, внутрішніми конфліктами та соціальною відповідальністю. Завдяки цьому Marvel вдалося підкорити аудиторію різного віку, встановити нові стандарти в жанрі й залишитися актуальними протягом десятиліть.

Коли говоримо про вербальну частину коміксу, окрім діалогів персонажів, варто зазначити існування особливої категорії лексики, яка присутня в кожній графічній новелі – це ониматопея (звуконаслідування). Ониматопея є особливим типом лексики, що передає звукові асоціації для відтворення образу об'єкта або явища. Вона може позначати звуки, які видають як живі, так і неживі об'єкти, явища природи, а також відображати фізіологічні та емоційні стани. Така лексика дуже поширена в коміксах і виконує не лише емпатичну функцію, а й демонструє взаємодію між вербальною та візуальною складовими.

Ономатопеї є невід'ємною частиною коміксів, оскільки вони допомагають передати динаміку статичних зображень через додавання звукових ефектів. Це дозволяє читачеві зрозуміти фізичний та емоційний стан персонажа без необхідності зосереджуватися на текстових елементах. Ономатопеї створюють звукову атмосферу подій, тому, будучи частиною графічного зображення, вони також стають його елементом.

Властивості шрифту (стиль, розмір, колір, розташування в просторі) допомагають читачеві визначити гучність, походження та характер звуку. Один і той самий ономатоп може виражати різні значення залежно від контексту та його оформлення.

Отже, лексику коміксів можна розглядати як складну і багатогранну систему, що відображає соціокультурні контексти і створює унікальну атмосферу, що приваблює читачів. Стилiстичні особливості коміксів Marvel вирізняються багатогранним поєднанням візуальних та текстових елементів, які разом створюють динамічний наратив. Текстова складова, зокрема діалоги, виконує не лише інформативну, але й емоційну функцію, передаючи настрій та характер персонажів через специфічний формат «баблів». Лаконічність тексту посилюється візуальними прийомами, дозволяючи читачеві зосередитися на динаміці сюжету.

Додатково, Marvel використовує гіперболи для підсилення образів супергероїв, а мовний стиль персонажів підкреслює їхню індивідуальність і роль у всесвіті. Зокрема, саркастичний стиль Людини-павука або піднесена мова Тора гармонійно розкривають їхні характери та походження.

Складна структура коміксів, зокрема перехресні посилення та пасхальні яйця, створює інтегрований світ, де кожна історія взаємопов'язана. Метафори в коміксах Marvel додають глибини героям та сюжетам. Персонажі, як Халк чи Пітер Паркер, уособлюють універсальні внутрішні конфлікти, такі як боротьба з гнівом або відповідальність перед суспільством. Таким чином, Marvel не лише розважає, але й занурює у філософські роздуми через історії супергероїв.

Синтаксична структура текстів коміксів вирізняється відносною простотою та близькістю до розмовної мови, що робить їх легкими для сприйняття й відповідає їхній розважальній природі. Мова персонажів здебільшого діалогічна, насичена короткими репліками, неповними та еліптичними реченнями, що дозволяє максимально стиснути інформацію. Цьому також сприяє малюнок, який передає значний обсяг невербалізованого змісту, компенсуючи відсутні мовні елементи. Характерні для коміксів вигуки й звуконаслідування, а також використання простих синтаксичних конструкцій посилюють емоційність та динамічність текстів, роблячи їх подібними до усного мовлення.

Часте застосування парцеляції, діалогічних єдностей та семантичного еліпсису дозволяє авторам фрагментувати інформацію, акцентуючи важливі моменти сюжету й надаючи тексту ритмічності. В коміксах також помітні відхилення від традиційних синтаксичних норм, такі як усічені речення та використання всіх великих літер для передачі сильних емоцій. Паралінгвістичні засоби, зокрема виділення ключових слів жирним шрифтом або застосування різних графічних знаків у репліках, підсилюють взаємодію між вербальними й невербальними елементами, формуючи унікальний стиль коміксів як креолізованого тексту.

Під час аналізу вербальної складової англomовних коміксів були виявлені такі мовні особливості: активне використання вигуків та звуконаслідувань, застосування виразів, характерних для усного мовлення, представлених у специфічній письмовій формі, що враховує всі принципи цього стилю, а також використання синтаксичного та семантичного еліпсису, що додає експресивності лексичним одиницям тексту. Крім того, було встановлено, що іконічні знаки можуть виступати як синтаксичні еквіваленти слів або речень. У поєднанні з графічними елементами вербальні категорії допомагають читачеві зрозуміти контекст, конкретизувати події, розкрити характери персонажів і визначити атмосферу ситуації завдяки використанню речень і вигуків тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баран Н. В., Гнаткович О. Д. Класифікація та специфіка сучасних українських коміксів. *Молодий вчений*. № 5 (93). 2021. С. 37-42.
2. Белов Д. Комікс як продукт інформаційної культури. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського: зб. наук. пр.* 2018. С. 71-88.
3. Белов Д. Дослідження коміксу в сучасній гуманітаристиці. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2021. № 8. С. 27-50.
4. Белова Т. М. Комікси як засіб вираження етнокультурних стереотипів. *Укр. Кемеров. держ. ун-ту*. 2015. № 3 (2). С. 132-136.
5. Гадамська А. А. Методика мовленнєво-культурної адаптації іноземних студентів засобами креолізованих рекламних текстів : автореф. дис. ...канд.пед.наук : 13.00.02. Одеса, 2017. 22 с.
6. Грицева А. Актуальність питань теорії комунікації. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства : збірник праць та доповідей Всеукраїнської наукової конференції. Хмельницький : ХНУ*, 2005. С. 70–81.
7. Даниленко Є. Зарубіжний досвід використання дидактичних коміксів. *Біологія і хімія в школі: Науково-методичний журнал*. 2011. № 6. С. 29–32.
8. Драган-Іванець Н. Паралінгвістичні засоби креолізованого інтернеттексту. *Мова. Суспільство. Журналістика*. Київ, 2014. С. 223–230.
9. Завадська О. Феномен креолізованого тексту: актуальна проблема сучасних лінгвістичних досліджень. *Лінгвістичні дослідження. Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. Сковороди*. 2016. Вип. 43. С. 163–169.
10. Завгородня Л. Основи літературного редагування та коректури Черкаси : Брама. Україна, 2010. 164 с.

- 11.Ісаєва О. Креолізований текст на уроках світової літератури як фактор активізації читацької діяльності. URL: media.ippo.kubg.edu.ua/wp.../isaeva_kreolizovanyj_tekst.doc (дата звернення: 18.05.2024)
- 12.Козлова Т. І. Особливості перекладу англomовних коміксів URL: https://vkr.pspu.ru/uploads/953/Kozlova_vkr.pdf (дата звернення: 20.05.2024)
- 13.Колесник О. С. Поетика графічного роману: синтез мистецтв та транспозиції. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2013. Вип. 31. С. 301–306.
- 14.Космацька Н. В. Нарис з історії виникнення і становлення жанру коміксу *Вісник Львівського університету. Серія: Іноземні мови.* 2012. Вип. 19. С. 141–147.
- 15.Кузнецова М. О., Багнюк С. Ю. Специфіка вербальної складової веб-коміксів як полікодових утворень у сучасному англomовному кіберпросторі. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/409480.pdf> (дата звернення: 25.05.2024)
- 16.Лілік О. О. Особливості використання креолізованих текстів у професійній підготовці майбутніх учителів української літератури. *Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент.* 2018. Випуск 13. С. 71-84.
- 17.Лях Т. Комікси у профілактичних програмах. *Соціальний педагог.* 2014. № 1. С. 4–11.
- 18.Маклауд С. Створити комікс. Як розповідати історії в коміксах, манзі та графічних романах. Київ : Рідна мова, 2020. 272 с.
- 19.Макклауд С. Зрозуміти комікси. Невидиме мистецтво / пер. з англ. Ярослава Стріха. Київ, 2019. 224 с.
- 20.Мороз О. Д. Когнітивна метафора в англomовних коміксах на прикладі концепту *SUPERMAN*. *Priority directions of science and technology development. Abstracts of the 1st International scientific and practical*

- conference* : матер. міжнар. наук. конф. (Київ, 27– 28 вересня 2020). Київ, 2020. С. 555– 560.
21. Насалевич Т. В., Рябуха Т. В., Лопушанський І. О. Становлення коміксу як жанру сучасної літератури. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Вип. (31) 4. С. 144–149.
 22. Ольшанський Д. В. Дидактичні умови використання коміксів у навчанні іноземних мов молодших школярів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Київ, 2002. 20 с. URL: <http://disser.com.ua/contents/p-2/3441.html> (дата звернення 14.06.2024)
 23. Остапенко Л. П. Дидактичний потенціал коміксів. URL: https://elib.institutemvd.by/bitstream/MVD_NAM/1817/1/Ostapenko.pdf (дата звернення 14.06.2024)
 24. Партико З. Загальне редагування: нормативні основи : навчальний посібник. Львів : Афіша, 2001. 416 с.
 25. Підпригора С. В. Графічна проза як художній експеримент: український вимір. *Вісник Черкаського університету*. Серія: Філологічні науки. 2016. № 1(2). С. 55–62.
 26. Почепцов Г. Комікси як засіб трансляції соціальних смислів. Супермен і Гаррі Поттер: конструювання нематеріального в масовій культурі. Київ, 2013. 288 с.
 27. Сидоренко О., Грищенко М. Карикатура в ЗМІ – креолізація вербальних та невербальних елементів у мультимодальному тексті. *Журналістська освіта в Україні: світові професійні стандарти : матеріали п'ятнадцятої Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Суми : Сумський державний університет, 2019. 83 с.
 28. Чикалова Т. Г. Дидактичні можливості використання коміксів на уроках у початковій школі. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Випуск 20. Т. 3. С. 52-55.
 29. Яусс Г. Рецептивна естетика й літературна комунікація. *Слово і Час*. Київ, 2007. №6. С. 37–46.

30. Bateman J. A. Text and Image, A Critical Introduction to the Visual. Verbal Divide. *New York : Routledge*, 2014. 292 p.
31. Cohn N. Visual Narrative Structure. *Cognitive Science*. 2013. Vol. 34. P. 413–452.
32. Cohn N. The visual language of comics: introduction to the structure and cognition of sequential images. London : Bloomsbury. 2013. 221 p.
33. Daulay M. Developing social sciences-history's comics-based learning media for the fifth grade of primary school in Pekanbaru City. *International Journal of Research in Counseling and Education*. 2017. № 1(1). P. 15–21.
34. Duncan R., Smith M. J., Levitz P. The Power of Comics: History, Form, and Culture (2 nd ed.). London : Bloomsbury Academic, 2015. 464 p.
35. Fingerioth D. Disguised as Clark Kent: Jews, Comics, and the Creation of the Superhero. New York : Bloomsbury Academic, 2008. 216 p.
36. Garcés C. V. Onomatopoeia and Unarticulated Language in the Translation of Comic Books. The Case of Comics in Spanish. *Comics in Translation*. Manchester : St. Jerome Publishing, 2008. 237–250 p.
37. Kaindl K. Thump, Whizz M., Poom B. A Framework for the Study of Comics under Translation. *Target*. 1999. Vol.11 №2. P. 263–288.
38. Lee S. How to draw comics: from the legendary co-creator of Spider-Man, The Incredible Hulk, Fantastic Four, X-men and Iron Man. 1st ed. *Dynamite Entertainment*, 2010. 224 c
39. McCloud S. Understanding comics: The invisible art. Northampton, M A: Kitchen Press, 1994. 224 c.
40. Meskin A. Defining Comics? *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*. 2007. Vol. 65. № 4. P. 369–379.
41. Svatoš T., Manenová M. Learning from Visual Materials: A PsychoDidactic Experiment. *Acta technologica Dubnicae*. 2017. №7 (1). P. 43–80.
42. Wiegerová A., Navrátilová H. Let's not be scared of comics (researching possibilities of using conceptual comics in teaching nature study in

kindergarden). *Prodecia-Social and Behavioral Sciences*. 2017. № 237. P. 1576–1581.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

43. Marvel. URL: <https://www.overdrive.com/collections/316313/marvel-comic-books>
 (дата звернення 10.05.2024)